

Vokalar og konsonantar

Korleis hadde det vore om vi ikkje hadde vokalar i språket vårt?

Hjernen vår er svært god til å kjenne igjen mønster og til å bruke kontekst til å fylle inn manglande delar. Når vi ser konsonantane i eit kjent mønster, kan vi ofte gjette det korrekte ordet.

Utan konsonantar manglar vi det viktige mønsteret som hjelper oss med denne prosessen.

Vokalar tilfører flyt og klang til språket, men dei er ofte ikkje like avgjerande for å identifisere den grunnleggjande strukturen til ordet. Mange vokalar kan bytast ut og takast bort utan at det endrar betydninga for mykje. Viss derimot konsonantane blir fjerna, blir teksten svært vanskeleg å avkode.

Oppgåveark 2. trinn – Tips til undervisning

Vokalar og konsonantar

Ein dag bestemte katten Felix seg for å dra på eventyr. På vegen møtte han ei mus, ein fugl og ein frosk. Det rare var at desse dyra ikkje kunne skrive vokalar. Heldigvis forstod Felix kva dei skreiv til han. Skjønner du kva dyra fortalde Felix?

	Utan vokalar	Utan konsonantar
	Musa Sk_tt	Musa a
	Fuglen N_kk_l	Fuglen øe
	Frosken V_tn	Frosken a

Nysgjerrigper

Snakk med elevane din om kva ein vokal og ein konsonant er. Kva bokstavar hugsar dei frå 1. trinn?

Skriv dei opp slik at elevane ser kva slags bokstavar som er i kva gruppe.

Les historia om katten Felix for elevane dine. Elevane skal prøve å gjette kva som står på skilta til dei tre dyra.

Skriv så dei tre orda opp på nytt, men denne gongen tek du bort konsonantane. Kva skjer då? Forstår elevane kva ord som no står på tavla?

Snakk med elevane om kvifor dei trur det blir forskjell på om vi tek bort vokalar eller konsonantar. La elevane leike seg med ulike ord og setningar der dei tek bort vokalane sjølv.

Korleis trur elevane det gjekk med Felix? Teikn eller skriv historia ferdig.

Oppgåveark 3.–4. trinn

Vokalar og konsonantar

Les historia under og sjå om du kan skjønne kva som står på skilta til dyra.

Ein dag bestemte katten Felix seg for å dra på eventyr. På vegen møtte han ei mus, ein fugl og ein frosk. Det rare var at desse dyra ikkje kunne skrive vokalar. Heldigvis forstod Felix kva dei skreiv til han. Skjønner du kva dyra fortalde Felix?

	Musa H__ F_l_x. V_l d_ v_r_ m_d p_ sk_tt_j_kt?	Oppgaver 1. Avkodd meldingane til dei tre dyra. Kva står det på skilta? 2. Skriv dei tre beskjedane på nytt, men denne gongen tek du bort konsonantane og skriv berre vokalane. Kva trur du skjer då? 3. Lag nokre oppgaver til læringsvennen din og sjå om setningane let seg avkode. 4. Korleis trur du det gjekk med Felix? Fuller historia.
	Fuglen D_ m_ f_nn_ tr_ n_kl_r i sk_g_n.	
	Frosken Sk_tt_n _r d_n v_ss d_ f_nn sk_tt_k_st_ _ v_tn_t b_k m_g. L_kk_ t_!!	

Nysgjerrigper

Oppgåveark 5.–7. trinn

Vokalar og konsonantar

Les historia under og sjå om du kan skjønne kva som står på skilta til dyra.

Ein dag bestemte katten Felix seg for å dra på eventyr. På vegen møtte han ei lita sprøtt mus, ein vakker fugl og ein diger gran frosk. Det rare var at desse dyra ikkje kunne skrive vokalar. Heldigvis forstod Felix kva dei skreiv til han. Skjønner du kva dyra fortalde Felix?

	Musa H Fix. Vl d vr md p skttjkt?	Oppgaver 1. Avkodd meldingane til dei tre dyra. Kva står på skilta? 2. Skriv dei tre beskjedane på nytt, men denne gongen tek du bort konsonantane og skriv berre vokalane. Kva trur du skjer då? 3. Kva trur du er grunnen til at det er forskjell på om vokalar eller konsonantar blir fjerna? Snakk med ein læringsvenn om kva de trur er grunnen til ulikskapen. 4. Lag nokre oppgaver til læringsvennen din og sjå om setningane let seg avkode. 5. Korleis trur du det gjekk med Felix? Fuller historia.
	Fuglen D m fnn tr nkrl i skgn. D lsr pp i skttkt.	
	Frosken Skttñ r dn vss d fnn skttkt vtnt bk mg. Lkk t!!	

Nysgjerrigper

Oppgåvearka kan lastast ned som PDF-filer på nysgjerrigper.no

Fasit oppgaver

Musa

Hei Felix.
Vil du vere med
på skattejakt?

SKATT

Fuglen

Du må finne
tre nøklar i skogen.
Dei låser opp
ei skattekiste.

NØKKEL

Frosken

Skatten er din viss
du finn skattekista
i vatnet bak meg.
Lykke til!

VATN